

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomantky: Ivana Saňáková

Téma a rozsah práce: Metodika vyšetřování vražd (vybrané problémy)

Datum odevzdání práce: 12.1.2015

Diplomantka si pro svou práci zvolila téma metodiky vyšetřování vražd. Ačkoliv se jedná o téma tradiční, neboť vražda představuje jeden z nejstarších a nejpřísněji postihovaných deliktů v lidské společnosti, nejedná se o téma neaktuální, ba naopak. Jak i vyplývá ze statistiky zjištěných vražd, kterou diplomantka ve své práci uvádí, celkový počet zjištěných vražd v posledních letech nikterak významně neklesá. Zároveň je však pro tento typ trestné činnosti charakteristická i poměrně vysoká objasněnost. Z hlediska kriminalistiky je proto důležité, aby u tohoto nejzávažnějšího trestného činu míra vysoké objasněnosti zůstala zachována, popř. se ještě navýšila, a to i přes narůstající možnosti pachatelů, kteří díky většímu přístupu k informacím a moderním technickým prostředkům mohou stále lépe za sebou účinně smazávat stopy.

Autorka v diplomové práci prokázala dostatečné teoretické znalosti z kriminalistiky a trestního práva hmotného, méně však již z trestního práva procesního (viz níže). I když zvolené téma patří k poměrně často zpracovávaným, diplomantka prokázala dostatečnou orientaci v odpovídajících materiálech a dokázala oddělit pro její práci podstatné zdroje od těch nepodstatných. Při vytváření své práce autorka používala standardních vědeckých metod typických pro danou problematiku.

Diplomantka poměrně rozumně omezila zpracování tématu pouze na některé vybrané otázky daného tématu, neboť se jedná o téma příliš široké, které by pro účely rozsahu diplomové práce nebylo možné zpracovat náležitě do hloubky, přesto však některé kapitoly působí poněkud nedotaženě a příliš povrchně, kdy se autorka pouze omezuje na reprodukci poznatků získaných ze základních učebnic kriminalistiky.

Autorka si hned v úvodu vytyčila za cíl podat stručný náhled do problematiky vyšetřování vražd. Tohoto úkolu se chopila dostatečným způsobem a je možné konstatovat, že ve své práci stanovených cílů dosáhla samostatně a způsobem, který odpovídá základním požadavkům na obdobný druh vědecké práce.

Předložená práce splňuje po formální stránce všechny požadavky. Celkově i s přílohami je vypracována na 87 stranách, přičemž vlastní text včetně úvodu a závěru obsahuje 72 stran. Nechybí abstrakt v českém a anglickém jazyce i seznam klíčových slov. Text sám je přehledně strukturován do 2 poměrně samostatných částí, a to na trestně právní aspekty vražd a dále na metodiku vyšetřování vražd, v níž leží těžiště práce, které se dále dělí na 11 kapitol zabývajících se kriminalistickou charakteristikou vražd, typickými stopami, vyšetřovacími situacemi, zvláštnostmi předmětu, podnětů, počátečních úkonů, vyšetřovacích verzí, následných úkonů a zapojení veřejnosti do vyšetřování. Autorka vhodně uzavírá svůj výklad dvěma zajímavými příklady z praxe vyšetřování vražd. Diplomantka tak pro svou práci

zvolila logickou strukturu, která čtenáři pomáhá v dobré orientaci v práci. Autorka při svém výkladu postupuje od obecného ke konkrétnímu, což napomáhá lepšímu pochopení ze strany čtenáře.

Autorka s ohledem na zvolené téma zvolila sice dostatečný a reprezentativní okruh pramenů, přesto však by práci více slušel větší počet zahraničních zdrojů, které v ní zcela absentují, ačkoliv se jedná o téma, které není výlučně omezeno na českou národní úroveň (velice zajímavé by v tomto ohledu mohly být statistiky objasněnosti vražd z jiných zemí). Rovněž mohla autorka čerpat i z většího počtu článků ve vědeckých časopisech a sbornících, které je k danému tématu opravdu velké množství.

Autorka správně v práci rozlišuje mezi citací a parafrází. Diplomantka rovněž správně odkazuje na internetové zdroje, u kterých uvádí kromě kompletní webové adresy i datum a čas zobrazení. Přehlednosti odkazů na prameny práce by však prospělo využívání citačních zkratk (např. *ibid.*, *op.cit.*).

Hloubka autorkou provedené analýzy tématu vyšetřování vražd se jeví s ohledem na rozsah práce ještě jako dostačující, i když velmi často se příliš věnuje obecným poznatkům kriminalistiky (metodiky vyšetřování) a málo již specifickým aspektům vyšetřování vražd. To je nejvíce patrné v kapitole o následných úkonech, zejména u výslechu (s ohledem na její téma se jeví opravdu zbytečné na více jak dvou stranách vysvětlovat, co je to výslech a uvádět jeho klasifikaci) a rekognice.

Úprava práce je však na vynikající úrovni, kdy autorka jak organicky do textu, tak i na konec své práce vhodně zařazuje zajímavé obrazové a grafické přílohy. Autorský text diplomantky je přitom poměrně čtivý, na dostatečné stylistické úrovni. Práce netrpí velkým množstvím gramatických chyb a překlepů, které se v ní nacházejí spíše sporadicky (gramatické chyby činí autorka zejména v čárkách v souvětích, a dále když za slovem „viz“ píše tečku, ačkoliv se nejedná o zkratku, ale o rozkazovací způsob jednotného čísla slovesa vidět).

Za absurdní a nepochopitelné je však třeba považovat autorčiny názory vyjádřené v závěru práce. Nejprve poněkud úsměvně sama sobě zhodnocuje práci, kdy konstatuje, že stanovené cíle splnila, a dále ukazuje na několika odstavcích bazální neznalost z trestního práva procesního. Předně není zcela zřejmé, proč by zrovna u vražd měly být vyšetřovací úkony policistů prováděny pečlivěji než v případě jiných trestných činů (např. znásilnění), jak tvrdí diplomantka. Z jejích názorů je pak zcela patrné, že nechápe, jaký je rozdíl mezi podáním vysvětlení a výslechem (z jejího pohledu jsou v podstatě stejné, pouze se liší „v napadnutelnosti“ v řízení před soudem). Za zcela nepochopitelný lze pak považovat závěr autorky, že mlčení obviněného by mělo být u závažných trestných činů bráno v jeho neprospěch! Autorka už neuvádí, jak by si to představovala v praxi. Patrně si vůbec neuvědomuje, že i v případě únosů, které zmiňuje, by její návrh stejně v drtivé většině případů nevedl k úspěšnější záchraně unesených, pouze k potrestání obviněného. Přitom právě zásada presumpce nevinny a její projev v podobě, že mlčení obviněného nemůže být bráno k jeho tíži, nechrání „pachatele“, jak si mylně představuje diplomantka, nýbrž právě obviněného, což velmi dobře může být (a nezřídka i je) osoba, která žádný trestný čin nespáchala. Je tak zřejmé, že diplomantka nechápe rozdíl mezi pachatelem a obviněným. Oponenta by zajímalo, zdali by diplomantka na závěru, že je důležité za každou cenu někoho odsoudit, místo dodržování práva na obhajobu obviněného za každou cenu, trvala i v případě, že by sama z nějakého trestného činu byla obviněna, ačkoliv by jej nespáchala.

Oponent má nad rámec výše uvedeného k předložené práci tyto konkrétní poznámky a připomínky: Na str. 8 autorka používá termín „nebezpečnost činu pro společnost“, ačkoliv nový tr. zákoník tento termín již opustil a užívá „škodlivost činu pro společnost“. Na str. 69 diplomantka uvádí, že Vrchní soud v Praze „odmítl“ jako nedůvodné odvolání. Pokud by opravdu pouze nebylo důvodné, musel by je „zamítnout“, nikoliv „odmítnout“.

Přes uvedená pochybení a výtky však předložená práce představuje dostatečné zpracování tématu.

Z toho důvodu doporučuji předloženou práci k obhajobě.

Při ústní obhajobě by diplomantka měla zodpovědět tuto otázku:

Na str. 54 uvádí, že k rekonstrukci se přistupuje jen v případech, kdy jiné důkazy provedené v trestním řízení nestačí k objasnění věci. To není přesné. Proč?

V případě úspěšné obhajoby navrhuju práci hodnotit klasifikačním stupněm: **Dobře.**

V Praze dne: 20.1.2015

JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.,

v.r.

oponent diplomové práce